

Lütfi Zadə – 105

ABŞ-nin Kaliforniya ştatının Berkli Universitetinin mərhum professoru, nəzəriyyələri ilə dünya elmini zənginləşdirən azərbaycanlı alim Lütfi Ə.Zadənin bu gün 105-ci doğum günüdür. O, 6 sentyabr 2017-ci ildə 96 yaşında Kaliforniya ştatının Berkli şəhərində dünyasını dəyişdi. Vəsiyyətinə əsasən nəşi Kaliforniyadan Bakıya gətirilərək Fəxri xiyabanda dəfn edildi.

Dünya elminin azərbaycanlı ulduzu

"Mən özümü Azərbaycana hər zaman yaxın hiss etmişəm, mən azərbaycanlıyam. Mənim mədəniyyətimə Bakıda keçirdiyim illərin böyük əhəmiyyəti olmuşdur. Azərbaycan hər zaman mənim qəlbimin ən isti yerindədir və qəlbimdə yaşamağa davam edir", - deyən Lütfi Ələskərzadə 1921-ci il fevral ayının 4-də Bakıda anadan olmuşdur. Atası Rəhim 1893-cü ildə İranın Ərdəbil şəhərində, anası Feyqa 1894-cü ildə Rusiyanın Volinski quberniyasının Kremeneuk uyezdində doğulmuşlar. Rəhim Ələskərzadə Azərbaycan Universitetinin Şorqşunaslıq fakültəsində təhsil almışdı. Sonralar o, həm iş adamı, həm də eksport-import mətbuat nümayəndəsi kimi tanınmışdı. Rəhimlə Feyqa 1919-cu ilin sentyabrında ailə qurmuşlar. 1921-ci il fevralın 4-də Lütfi dünyaya gəlmişdir. Lütfi ailənin yeganə övladı olduğu üçün çox sevilirdi. O, Bakıdakı 16 saylı məktəbdə 4 il təhsil almışdır.

1931-ci ildə sovetlər İran vətəndaşları olan azərbaycanlılarla bağlı yeni fərman imzalayıb. Bu fərmana görə, onlar ya sovet Azərbaycanında qalıb buranın vətəndaşlığını qəbul etməli, ya da ölkəni tərk edib getməli idilər. Ələskərzadələr ailəsi sovetlərin hakimiyyətə gəlməsindən sonra ətrafda baş verən hadisələrdən narazı olduqlarından İrana geri qayıtmışdır. Rəhimlə Feyqa 1919-cu ildə İranın Ərdəbil şəhərində, anası Feyqa 1894-cü ildə Rusiyanın Volinski quberniyasının Kremeneuk uyezdində doğulmuşlar. Rəhim Ələskərzadə Azərbaycan Universitetinin Şorqşunaslıq fakültəsində təhsil almışdı. Sonralar o, həm iş adamı, həm də eksport-import mətbuat nümayəndəsi kimi tanınmışdı. Rəhimlə Feyqa 1919-cu ilin sentyabrında ailə qurmuşlar. 1921-ci il fevralın 4-də Lütfi dünyaya gəlmişdir. Lütfi ailənin yeganə övladı olduğu üçün çox sevilirdi. O, Bakıdakı 16 saylı məktəbdə 4 il təhsil almışdır.

1931-ci ildə sovetlər İran vətəndaşları olan azərbaycanlılarla bağlı yeni fərman imzalayıb. Bu fərmana görə, onlar ya sovet Azərbaycanında qalıb buranın vətəndaşlığını qəbul etməli, ya da ölkəni tərk edib getməli idilər. Ələskərzadələr ailəsi sovetlərin hakimiyyətə gəlməsindən sonra ətrafda baş verən hadisələrdən narazı olduqlarından İrana geri qayıtmışdır. Rəhimlə Feyqa 1919-cu ildə İranın Ərdəbil şəhərində, anası Feyqa 1894-cü ildə Rusiyanın Volinski quberniyasının Kremeneuk uyezdində doğulmuşlar. Rəhim Ələskərzadə Azərbaycan Universitetinin Şorqşunaslıq fakültəsində təhsil almışdı. Sonralar o, həm iş adamı, həm də eksport-import mətbuat nümayəndəsi kimi tanınmışdı. Rəhimlə Feyqa 1919-cu ilin sentyabrında ailə qurmuşlar. 1921-ci il fevralın 4-də Lütfi dünyaya gəlmişdir. Lütfi ailənin yeganə övladı olduğu üçün çox sevilirdi. O, Bakıdakı 16 saylı məktəbdə 4 il təhsil almışdır.

1931-ci ildə sovetlər İran vətəndaşları olan azərbaycanlılarla bağlı yeni fərman imzalayıb. Bu fərmana görə, onlar ya sovet Azərbaycanında qalıb buranın vətəndaşlığını qəbul etməli, ya da ölkəni tərk edib getməli idilər. Ələskərzadələr ailəsi sovetlərin hakimiyyətə gəlməsindən sonra ətrafda baş verən hadisələrdən narazı olduqlarından İrana geri qayıtmışdır. Rəhimlə Feyqa 1919-cu ildə İranın Ərdəbil şəhərində, anası Feyqa 1894-cü ildə Rusiyanın Volinski quberniyasının Kremeneuk uyezdində doğulmuşlar. Rəhim Ələskərzadə Azərbaycan Universitetinin Şorqşunaslıq fakültəsində təhsil almışdı. Sonralar o, həm iş adamı, həm də eksport-import mətbuat nümayəndəsi kimi tanınmışdı. Rəhimlə Feyqa 1919-cu ilin sentyabrında ailə qurmuşlar. 1921-ci il fevralın 4-də Lütfi dünyaya gəlmişdir. Lütfi ailənin yeganə övladı olduğu üçün çox sevilirdi. O, Bakıdakı 16 saylı məktəbdə 4 il təhsil almışdır.

temlərin təhlili üçün vəziyyətlər fəzası" adlı müstəqil elmi əsəri meydana gəlir. Nəticədə Lütfi Zadə dinamik idarəetmə sistemlərinin əsasını təşkil edən yeni yanaşma üsulu təklif edir. Bu üsulun mərkəzində Lütfi Zadənin vəziyyətlər fəzası nəzəriyyəsi dayanır. 1964-cü ildə dünya elmində yeni olan qeyri-səlis çoxluqlar nəzəriyyəsi yaranır.

Lütfi Zadə bu nəzəriyyəsinə köşf edəndən sonra onu Riçard Bellmana göstərmək qərarına gəlir. R.Belmanın Lütfi Zadənin qeyri-səlis çoxluqlar nəzəriyyəsinə

fikri belə olur: "Zənnimcə, sizin bu işiniz elmdə inqilaba bərabər bir işdir. Tədqiqatçı o, bütün elmələri yeni baxış formalaşdırıb çox şeyi kökündən dəyişdirəcək. Hətta insan fenomeni barəsində də təsəvvür yaranacaq". Belmanın bu fikirlərinə baxmayaraq, Amerika mühiti Lütfi Zadənin bu elmi konsepsiyasını qəbul etmir. Amma zaman keçdikcə bu fikirlərin həqiqət olduğu təsdiqlənir və qeyri-səlis çoxluqlar nəzəriyyəsinin böhrəsi olan beşinci və altıncı nəsil skeptik kompüterlərin meydana çıxması söz-söhbətlərə son qoyur. 1965-ci ildə ABŞ-də yaşayan azərbaycanlı alim Lütfi Zadə tərəfindən tamamilə yeni, çox qiymətli qeyri-səlis məntiq nəzəriyyəsi yaradılır. Bununla da dünya elm tarixində, kompüter sahəsində böyük kəşflər edilir.

Lütfi Zadənin elmə gətirdiyi "qeyri-səlis"lik anlayışına söykən bütün nəzəri elmi istiqamətlər çox böyük praktiki əhəmiyyətə malikdir. Qeyri-səlis çoxluqlar nəzəriyyəsi yarandığı vaxtdan cəmi bir il keçəndən sonra ilk olaraq Yaponiya şirkətlərində, nəhəng sənaye mərkəzlərində öz tətbiqini tapdı. Onlarca elmi-tədqiqat institutları yarandı, bu elm sahəsi Yaponiya universitetlərinin tədqiqat obyektinə çevrildi. Yüksək iqtisadi səmərə gətirdiyinə görə 1989-cu ilin iyul ayında Lütfi Zadəyə Yaponiyanın elm sahəsində ən yüksək mükafatı - Honda mükafatı verildi. Lütfi A.Zadə 1965-ci ildə qeyri-səlis nəzəriyyəsinin riyaziyyatını ətraflı izah edən qeyri-səlis çoxluqlar seminar əsərini nəşr etdi. 1973-cü ildə o, qeyri-səlis məntiq nəzəriyyəsinə təklif etdi.

Lütfi Zadə müasir riyazi statistikanı, siqnalın optimal süzgeçlərini, riyazi linqvistikanın və mürəkkəb sistemlərin nəzəriyyəsinin inkişaf etdirməklə dünya elmini xeyli zənginləşdirmişdir. O, ilk dəfə olaraq qeyri-səlis çoxluqlar, qeyri-səlis məntiq və qərar qəbul etmə prosesinin çox səlis nəzəriyyəsinə yaratmış, müasir riyaziyyatın və idarəetmənin əsasını qoyanlardan biri kimi tanınmışdır. Bütün bunlarla yanaşı, o, dəqiq humanitar və elm sahələrindəki elmi problemlərin tədqiqatının ümumi intellektual kompüter metodologiyasını yaratmışdır.

Professor Lütfi Zadənin elmi yaradıcılığı olduqca zəngin və çoxsahəlidir. Bu baxımdan, onun "Zamana görə dəyişən şəbəkələrin tezlik sahəsinin inkişafı" (1949), Ç.R.Raqqassini ilə birlikdə yazdığı "Vinerin proqnozlaşdırma nəzəriyyəsinin inkişaf etdirilməsi"

(1950), Ç.R.Raqqassini ilə birlikdə yazdığı "Z-çevirmə üsulunun yaradılması" (1952), "Qeyri-xətti süzgeçlər nəzəriyyəsinin yaradılması" (1953), "Sistemlərin identifikasiya problemlərinin formalaşdırılması" (1956), Ç.A.Desoir ilə birlikdə yazdığı "Xətti sistemlərin təhlili üçün vəziyyət fəzası" (1963), R.E.Belman ilə birlikdə yazdığı "Qeyri-səlislik şəraitində qərar qəbul etmək" (1970), "Linqvistik dəyişən və qeyri-səlis "əgər-onda" qaydalarının konsepsiyası" (1973), "Təbii dilin işlənilməsi üçün mümkün nəzəriyyəsi" (1978), "Təxmini mühakimə nəzəriyyəsi" (1979), "Sağlam düşüncəyə əsaslanan mühakimə nəzəriyyəsi" (1985), "Dispozisiya məntiqi" (1988), "Qeyri-səlis qaydalar, qeyri-səlis qraf və qeyri-səlis ehtimal hesabı, soft computing nəzəriyyəsi" (1991), "Sözle işləyən kompüterlər nəzəriyyəsi" (1996), "Qeyri-səlis informasiya qranulyasiyası nəzəriyyəsi və onun insan mühakimələrində və qeyri-səlis məntiqdə mərkəzi yeri haqqında" (1997) və "Rəqəmsal hesablamalardan sözlərə hesablamalara - ölçülərə manipulyasiyadan hissi obrazlarla manipulyasiyalara" (2001) silsilə əsərlərində Lütfi Zadə yazır: "Qeyri-səlis məntiqin əsas təfəssüatı üçün metodologiya yaradılmasıdır". Hələlik bundan ötrü heç bir başqa metodologiya yoxdur. Adı monada hesablamalara rəqəmlər və simvollarla manipulyasiyadan ibarətdir. İnsanlar təbii dilin vasitələri ilə ifadə edilmiş və ya perspektiv obrazlar formasında çıxış edən mühakimələrə sözlərlə ifadə edilmiş nəticələr çıxarmaq üçün hesablama və mühakimələrində işə əksinə, əsasən, sözlərdən istifadə edirlər.

1966-cı ildən etibarən isə dünyanın bir çox ölkələrində - Böyük Britaniyada, Almaniya, Yaponiyada və başqa yerlərdə Lütfi Zadənin yaratdığı elmi məktəblər, laboratoriyalar fəaliyyət göstərir. Umtaçi, Mitsubisi, Toşiba, Soni, Orison, Kanon, Riço, Sanyu, Aneşin, Honda, Nek, Şarp və s. firmalar Lütfi Zadə nəzəriyyəsinin kommersiya tətbiqi ilə məşğuldur. Professor Lütfi Zadənin qeyri-səlis məntiq nəzəriyyəsi ABŞ-də kosmik proqramların həyata keçirilməsində mühüm rol oynayır. Yaponiyada qeyri-səlis məntiqə əsaslanan foto-video cihazlar buraxılır. Danimarkada qeyri-səlis məntiq əsasında işləyən sement saxları istehsal edilir. Avropa çoxlu sistemlər və qurğular, xüsusi "ağıllı" ekspert sistemləri ha-

linqvist dəyişən anlayışını və kompozision nəticə çıxarılması qaydasını tətbiq edir.

"Qeyri-səlis çoxluqlar mümkün nəzəriyyəsinin əsası kimi" (1978) məqaləsində L.Zadə yazır: "Bizim əsas məqsədimiz informasiya ölçüsündə (Şennon və Vinne- rin statistik informasiya nəzəriyyəsinə dair işlərində göstərilən monada) daha çox informasiyanın mənasını təsvir etməkdən ibarət olduqda informasiyanın təhlilə mümkün müqəyindən yanaşma, bu məsələdə ehtimal müqəyindən yanaşma ilə müqayisədə öz təbiətinə görə daha münasib və təbii olur". Müəllif bu məqalədə "imkanların paylanması", "imkanların ölçüləri", "həqiqiliyin keyfiyyət baxımından təsviri", "ehtimal edilən ixtisas" və s. anlayışlar daxil edir.

"Qeyri-səlis məntiq - sözlərlə hesablama" (1996), "Qeyri-səlis məntiq nəzəriyyəsi ilə əlaqədar 25-ə yaxın elmi jurnal çıxır. Həmin jurnallarda alimin nəzəriyyəsi ilə bağlı hər il minlərlə məqalə çap olunur. Yaponiyada 2 mindən çox alim qeyri-səlis məntiqin istehsalat tətbiqi ilə məşğuldur. Onlar qeyri-səlis məntiqi məişət tipli cihazların, elektrik avadanlıqların hazırlanması layihələrinə əlavə edirlər. Son illər ABŞ-də, Yaponiyada, Avropada qeyri-səlis məntiqin böhrəsi olan 1300-dən çox patent tətbiq edilmişdir. Alimin elmi uğurları 1991-ci ildən Yaponiyanın ən yüksək mükafatına Honda mükafatına layiq görülmüşdür.

Professor Lütfi Zadə sistem və optimal süzgeçlər nəzəriyyəsi sahəsində də fundamental nəticələrə nail olmuşdur. Dünya alimləri onun əldə etdiyi elmi nəticələri müasir riyaziyyat və kibernetika sahəsində yeni bir hadisə kimi qiymətləndirmişlər. Ümumiyyətlə, Lütfi Zadənin elmi ideyaları tükənib bitmir. Onun elmi nəzəriyyələri: müasir idarəetmə nəzəriyyəsinin təməlini qoymuş vəziyyətlər məkanı; diskret və rəqəmsal idarəetmə sisteminin yaradılması üçün baza rolunu oynamış çevirmələr nəzəriyyəsi; insanın dünya haqqında, özü haqqında təsəvvüründə inqilabi dəyişikliklər əmələ gətirmiş qeyri-səlis məntiq və s. artıq gerçəkliyə çevrilmişdir. Bunlar müxtəlif sahələrdə yeni müasir tədqiqat olunmuşlar və gələcəkdə bu gün həlledilməz görünən məsələləri həll edəcək. Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, Lütfi Zadə nəzəriyyəsinin bəhrələndirən superkompüterlər qeyri-səlis məntiq istifadə edilərək elmin bütün sahələri üçün ekspert sistemləri hazırlanır və müasir kompüterlərə tətbiq olunur.

Yaponiyada panasonik və Kvassar adı altında mallar istehsal edən Mitsusita kompaniyası qeyri-səlis məntiq nəzəriyyəsinin tətbiqindən sonra milyard dollardan çox mal istehsal edib sata bilmişdir. Hazırda bu nəzəriyyədən iqtisadiyyatda, psixologiyada, linqvistikada, siyasətdə, fəlsəfədə, sosiologiyada, dini məsələlərdə, münaqişə problemlərində də istifadə olunur. Sosioloji araşdırmalar göstərir ki, bu nəzəriyyənin tətbiq dairəsi gələcəkdə daha da genişlənəcəkdir. Professor Lütfi Zadə həm də sistem və optimal süzgeçlər nəzəriyyəsinin müəllifidir. Alimin dünya elm aləmində hadisəyə çevrilən kəşflərindən biri də dinamik sistemlərdə çox meyarlı optimallaşdırma nəzəriyyəsidir.

Bu gün dünyanın ayrı-ayrı ölkələrində Lütfi Zadənin qeyri-səlis məntiq nəzəriyyəsi ilə əlaqədar 25-ə yaxın elmi jurnal çıxır. Həmin jurnallarda alimin nəzəriyyəsi ilə bağlı hər il minlərlə məqalə çap olunur. Yaponiyada 2 mindən çox alim qeyri-səlis məntiqin istehsalat tətbiqi ilə məşğuldur. Onlar qeyri-səlis məntiqi məişət tipli cihazların, elektrik avadanlıqların hazırlanması layihələrinə əlavə edirlər. Son illər ABŞ-də, Yaponiyada, Avropada qeyri-səlis məntiqin böhrəsi olan 1300-dən çox patent tətbiq edilmişdir. Alimin elmi uğurları 1991-ci ildən Yaponiyanın ən yüksək mükafatına Honda mükafatına layiq görülmüşdür.

Professor Lütfi Zadə sistem və optimal süzgeçlər nəzəriyyəsi sahəsində də fundamental nəticələrə nail olmuşdur. Dünya alimləri onun əldə etdiyi elmi nəticələri müasir riyaziyyat və kibernetika sahəsində yeni bir hadisə kimi qiymətləndirmişlər. Ümumiyyətlə, Lütfi Zadənin elmi ideyaları tükənib bitmir. Onun elmi nəzəriyyələri: müasir idarəetmə nəzəriyyəsinin təməlini qoymuş vəziyyətlər məkanı; diskret və rəqəmsal idarəetmə sisteminin yaradılması üçün baza rolunu oynamış çevirmələr nəzəriyyəsi; insanın dünya haqqında, özü haqqında təsəvvüründə inqilabi dəyişikliklər əmələ gətirmiş qeyri-səlis məntiq və s. artıq gerçəkliyə çevrilmişdir. Bunlar müxtəlif sahələrdə yeni müasir tədqiqat olunmuşlar və gələcəkdə bu gün həlledilməz görünən məsələləri həll edəcək. Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, Lütfi Zadə nəzəriyyəsinin bəhrələndirən superkompüterlər qeyri-səlis məntiq istifadə edilərək elmin bütün sahələri üçün ekspert sistemləri hazırlanır və müasir kompüterlərə tətbiq olunur.

Professor sistem və optimal süzgeçlər nəzəriyyəsi sahəsində də fundamental nəticələrə qazanmışdır. Dünya alimləri onun əldə etdiyi elmi nəticələri müasir riyaziyyat və kibernetika sahəsində yeni bir hadisə kimi qiymətləndirmişlər. Onun nəzəriyyəsinin tətbiq edən aparıcı müəssisələr və şirkətlər sırasına Hitaçi, Matsuhiti, Mitsubisi, Toşiba, Soni, Fuji, Orison, Kanon, Rigo, Sanyu, Ninoita, Nissan, Honda, Hek, NTT, Şarp daxildir.

Lütfi Zadə 24 ölkənin fəxri doktoru adına layiq görülmüşdür. O, həmçinin Koreya, Bolqarıstan, Polşa, Finlandiya, Azərbaycan və ABŞ-nin milli Mühəndislik Akademiyasının həqiqi üzvü olub.

Lütfi Zadənin doğma Bakıya ilk səfəri 1965-ci ildə Qara dənizdə Odessa-Batumi istiqamətində üzən "Admiral Naximov" teploxodunda avtomatik idarəetmə prob-

Elmlər Akademiyasının Rəyasət Heyətində təşkil olunan tədbirdə mürəzzəmiş, ona elm qarşısında göstərdiyi xidmətlərə görə AMEA-nın xarici vətəndaşlar üçün fəxri diplomu təqdim edilmişdir. Səfər çərçivəsində o, həmçinin təhsil aldığı 16 saylı məktəbdə də olmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 4 fevral 2011-ci il sərəncamı ilə elm və texnologiyaların inkişafına verdiyi töhfələr və mədəniyyətlərarası dialoqun qurulmasında göstərdiyi görkəmli xidmətlərinə görə Lütfi Zadə (Lütfi Rəhim oğlu Ələskərzadə) "Dostluq" ordeni ilə təltif edilmişdir.

Lütfi Zadə Prezident İlham Əliyevə ünvanladığı minnətdarlıq məktubunda yazırdı: "Hörmətli Prezident İlham Əliyev, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı ilə yüksək dövlət mükafatı "Dostluq ordeni" ilə mükafatlandırıldığımıza görə Sizə dərin minnətdarlığımı bildirmək üçün müvafiq söz tapmaq mənim üçün çətindir. Mənim qeyri-səlis məntiq nəzəriyyəmin tanınmasının və onun konsepsiyasının tətbiqi intellektual sistemlərin istifadə edilməsinin sübutudur.

Bu mükafat mənim üçün son dərəcə üstündür və Siz bildiyiniz kimi, mən həyatım boyunca elmə marağımın təməli Bakıda məktəb təhsili və Azərbaycanın elm və mədəniyyətə dərin hörmətidir. Siz bu böyük önəminin təcəssümünüz.

Mən Azərbaycanda olan sosial-iqtisadi inkişafdan dərinlən məmnunam. Sizin apardığınız "BakuTel" beynəlxalq telekommunikasiya və informasiya texnologiyaları sərgi və konfransında iştirak etmək üçün 2008-ci ilin noyabrın 8-10-da Bakıya ikinci dəfə səfər etmişdir. Səfər zamanı Fəxri xiyabanda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin məzarını ziyarət edən dünyaşöhrətli alim Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən qəbul edilmişdir. Görüşdə Lütfi Zadə Bakıya səfərindən və dövlət başçısı ilə görüşündən məmnunluğunu ifadə etmişdir. İlk dəfə 1965-ci ildə Bakıda birgündənlik səfərdə olduğunu xatırlayan alim budəfəki səfərinə daha böyük təəssürat yaratdığını söyləmiş, ötən dövr ərzində ölkəmizin xeyli dəyişdiyini, Bakıda böyük abadlıq və quruculuq işləri ilə yanaşı, elmin və mədəniyyətin inkişafının da yüksək səviyyəyə olduğunu vurğulamışdır. Lütfi Zadə əldə olunan bütün bu nailiyyətləri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin elmə və mədəniyyətə göstərdiyi qayğı və diqqətin təzahürü kimi dəyərləndirmişdir.

Dövlətimizin başçısı bildirmişdir ki, Azərbaycan hazırkı imkanlarından istifadə etməklə elmin, təhsilin və mədəniyyətin müxtəlif sahələrini inkişaf etdirməyi, ən müasir texnologiyaların tətbiqini qarşıya məqsəd qoymuşdur: "Prioritetlərdən biri də informasiya-kommunikasiya texnologiyalarıdır. Mən buna çox böyük əhəmiyyət verirəm. Bu, ölkənin ümumi inkişaf dinamikasını göstərən bir sahədir. Bu sahədə çoxlu yeniliklər, çoxlu ixtiralar var. Azərbaycan da bu sahədə qabaqcıl yerlərdədir. Biz bu sahəyə böyük investisiyalar qoymaq fikrindəyik. Xarici şirkətləri, dünyanın aparıcı informasiya-kommunikasiya şirkətlərini Azərbaycana dəvət etmişik və onların da Azərbaycanla işləməyə böyük maraqları var. Biz indi texnoparkların yaradılması üzərində işləyirik. Bir də demək istəyirəm ki, dövlət öz tərəfindən bu sahəyə investisiya qoymağa hazırdır. Biz, tanınmış şirkətlərlə, sadəcə tərəfdaşlıq etmək istəyirik. Bu sahənin çox böyük gələcəyi var və bəlkə də, neft sektorundan sonra ölkəmizi inkişaf etdirən ikinci sahə ola bilər".

"BakuTel-2008" beynəlxalq telekommunikasiya və informasiya texnologiyaları sərgisində və konfransında iştirak edən alim sərgi ilə tanış olmuş, beynəlxalq tədbiri yüksək qiymətləndirmişdir. Daha sonra alim Azərbaycan Milli

Elmlər Akademiyasının Rəyasət Heyətində təşkil olunan tədbirdə mürəzzəmiş, ona elm qarşısında göstərdiyi xidmətlərə görə AMEA-nın xarici vətəndaşlar üçün fəxri diplomu təqdim edilmişdir. Səfər çərçivəsində o, həmçinin təhsil aldığı 16 saylı məktəbdə də olmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 4 fevral 2011-ci il sərəncamı ilə elm və texnologiyaların inkişafına verdiyi töhfələr və mədəniyyətlərarası dialoqun qurulmasında göstərdiyi görkəmli xidmətlərinə görə Lütfi Zadə (Lütfi Rəhim oğlu Ələskərzadə) "Dostluq" ordeni ilə təltif edilmişdir.

Lütfi Zadə Prezident İlham Əliyevə ünvanladığı minnətdarlıq məktubunda yazırdı: "Hörmətli Prezident İlham Əliyev, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı ilə yüksək dövlət mükafatı "Dostluq ordeni" ilə mükafatlandırıldığımıza görə Sizə dərin minnətdarlığımı bildirmək üçün müvafiq söz tapmaq mənim üçün çətindir. Mənim qeyri-səlis məntiq nəzəriyyəmin tanınmasının və onun konsepsiyasının tətbiqi intellektual sistemlərin istifadə edilməsinin sübutudur.

Bu mükafat mənim üçün son dərəcə üstündür və Siz bildiyiniz kimi, mən həyatım boyunca elmə marağımın təməli Bakıda məktəb təhsili və Azərbaycanın elm və mədəniyyətə dərin hörmətidir. Siz bu böyük önəminin təcəssümünüz.

Mən Azərbaycanda olan sosial-iqtisadi inkişafdan dərinlən məmnunam. Sizin apardığınız "BakuTel" beynəlxalq telekommunikasiya və informasiya texnologiyaları sərgi və konfransında iştirak etmək üçün 2008-ci ilin noyabrın 8-10-da Bakıya ikinci dəfə səfər etmişdir. Səfər zamanı Fəxri xiyabanda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin məzarını ziyarət edən dünyaşöhrətli alim Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən qəbul edilmişdir. Görüşdə Lütfi Zadə Bakıya səfərindən və dövlət başçısı ilə görüşündən məmnunluğunu ifadə etmişdir. İlk dəfə 1965-ci ildə Bakıda birgündənlik səfərdə olduğunu xatırlayan alim budəfəki səfərinə daha böyük təəssürat yaratdığını söyləmiş, ötən dövr ərzində ölkəmizin xeyli dəyişdiyini, Bakıda böyük abadlıq və quruculuq işləri ilə yanaşı, elmin və mədəniyyətin inkişafının da yüksək səviyyəyə olduğunu vurğulamışdır. Lütfi Zadə əldə olunan bütün bu nailiyyətləri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin elmə və mədəniyyətə göstərdiyi qayğı və diqqətin təzahürü kimi dəyərləndirmişdir.

Dövlətimizin başçısı bildirmişdir ki, Azərbaycan hazırkı imkanlarından istifadə etməklə elmin, təhsilin və mədəniyyətin müxtəlif sahələrini inkişaf etdirməyi, ən müasir texnologiyaların tətbiqini qarşıya məqsəd qoymuşdur: "Prioritetlərdən biri də informasiya-kommunikasiya texnologiyalarıdır. Mən buna çox böyük əhəmiyyət verirəm. Bu, ölkənin ümumi inkişaf dinamikasını göstərən bir sahədir. Bu sahədə çoxlu yeniliklər, çoxlu ixtiralar var. Azərbaycan da bu sahədə qabaqcıl yerlərdədir. Biz bu sahəyə böyük investisiyalar qoymaq fikrindəyik. Xarici şirkətləri, dünyanın aparıcı informasiya-kommunikasiya şirkətlərini Azərbaycana dəvət etmişik və onların da Azərbaycanla işləməyə böyük maraqları var. Biz indi texnoparkların yaradılması üzərində işləyirik. Bir də demək istəyirəm ki, dövlət öz tərəfindən bu sahəyə investisiya qoymağa hazırdır. Biz, tanınmış şirkətlərlə, sadəcə tərəfdaşlıq etmək istəyirik. Bu sahənin çox böyük gələcəyi var və bəlkə də, neft sektorundan sonra ölkəmizi inkişaf etdirən ikinci sahə ola bilər".

"BakuTel-2008" beynəlxalq telekommunikasiya və informasiya texnologiyaları sərgisində və konfransında iştirak edən alim sərgi ilə tanış olmuş, beynəlxalq tədbiri yüksək qiymətləndirmişdir. Daha sonra alim Azərbaycan Milli

Sahna: ŞAHBAZOVA, texnika elmləri doktoru, professor

